

IV

(Informacje)

INFORMACJE INSTYTUCJI, ORGANÓW I JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH
UNII EUROPEJSKIEJ

RADA

Konkluzje Rady w sprawie społecznego wymiaru szkolnictwa wyższego

(2013/C 168/02)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ

W ZWIĄZKU Z:

1. artykułami 165 i 166 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej;
2. strategią „Europa 2020”, a zwłaszcza wyznaczonym w niej wymiernym celem, którym jest podniesienie do co najmniej 40 % odsetka osób w wieku od 30 do 34 lat mających wykształcenie wyższe lub równoważne;
3. konkluzjami Rady z dnia 12 maja 2009 r. w sprawie strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia („ET 2020”) ⁽¹⁾, w których to konkluzjach za jeden z czterech strategicznych celów uznano promowanie równości, spójności społecznej i aktywności obywatelskiej oraz w których podkreślono, że polityka w dziedzinie kształcenia i szkolenia powinna dać wszystkim obywatelom – niezależnie od ich sytuacji osobistej czy społeczno-ekonomicznej – możliwość nabywania, uaktualniania i rozwijania przez całe życie umiejętności zawodowych oraz umiejętności i kompetencji kluczowych;
4. konkluzjami Rady z dnia 11 maja 2010 r. w sprawie społecznego wymiaru kształcenia i szkolenia ⁽²⁾, w których to konkluzjach zwrócono uwagę, że należy zadbać o równe możliwości dostępu do dobrej jakościowo edukacji, o równe traktowanie oraz o uniezależnienie wyników od statusu społeczno-ekonomicznego i innych czynników mogących skutkować nierównymi szansami edukacyjnymi, oraz uznano, że za podnoszeniem ogólnego poziomu wykształcenia i dążeniem do wysokiego poziomu umiejętności przemawiają przesłanki społeczno-gospodarcze, a także odnotowano, że zapewnienie wszystkim możliwości nabycia umiejętności i kompetencji kluczowych będzie miało zasadniczy wpływ na zatrudnialność obywateli, ich włączenie społeczne i samorealizację;
5. konkluzjami Rady z dnia 28 listopada 2011 r. w sprawie modernizacji szkolnictwa wyższego ⁽³⁾, w których to konkluzjach zwrócono się do państw członkowskich, by sprzyjały systematycznemu rozwojowi efektywnych strategii gwarantujących dostęp do studiów wyższych grupom niedostatecznie reprezentowanym oraz bardziej postarały się minimalizować odsetek osób porzucających studia, poprawiając jakość, adekwatność i atrakcyjność zajęć, zwłaszcza dzięki podejściu do uczenia się, w którym centralnym podmiotem jest student, oraz zapewnieniu podczas studiów odpowiedniego wsparcia, poradnictwa i doradztwa;
6. komunikatem bukareszteńskim ministrów zebranych na ministerialnej konferencji w sprawie procesu bolońskiego w dniach 26–27 kwietnia 2012 r., w którym to komunikacie postanowiono przyjąć krajowe środki poszerzające ogólny dostęp do dobrego jakościowo szkolnictwa wyższego oraz w którym powtórzono, że chodzi o to, by ogół studentów rozpoczynających i kończących studia wyższe stanowił odzwierciedlenie różnorodności mieszkańców Europy; a także w związku ze sprawozdaniem z realizacji procesu bolońskiego za 2012 r., w którym to sprawozdaniu szczególnie potraktowano społeczny wymiar szkolnictwa wyższego, analizując dostępne dane statystyczne na temat wpływu środowiska pochodzenia studentów na ich uczestnictwo w studiach wyższych oraz badając różnorodne podejścia polityczne do poszerzania dostępu do szkolnictwa wyższego;
7. komunikatem Komisji z dnia 20 listopada 2012 r. do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów pt. „Nowe podejście do edukacji. Inwestowanie w umiejętności na rzecz lepszych efektów społeczno-gospodarczych” ⁽⁴⁾, któremu towarzyszył dokument roboczy ⁽⁵⁾ postulujący tworzenie i zacieśnianie partnerstw oraz elastycznych ścieżek pozwalających rozwijać umiejętności w trakcie uczenia się przez całe życie;

⁽¹⁾ Dz.U. C 119 z 28.5.2009, s. 2.⁽²⁾ Dz.U. C 135 z 26.5.2010, s. 2.⁽³⁾ Dz.U. C 372 z 20.12.2011, s. 36.⁽⁴⁾ Dok. 14871/12.⁽⁵⁾ Dok. 14871/12 ADD 6.

8. zaleceniem Rady z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie walidacji uczenia się pozaformalnego i nieformalnego⁽⁶⁾, w którym to zaleceniu państwa członkowskie zobowiązały się wprowadzić rozwiązania umożliwiające walidację tego rodzaju uczenia się, po to by osoby indywidualne mogły wykorzystać to, czego nauczyły się poza formalnym systemem kształcenia i szkolenia, w swojej karierze lub na potrzeby dalszego uczenia się, w tym studiów wyższych;
9. roczną analizą wzrostu gospodarczego na 2013 rok, w której edukację – obok innowacji oraz badań i rozwoju – uznano za jeden z głównych motorów wzrostu gospodarczego i konkurencyjności i w której zwrócono uwagę na kluczową rolę, jaką w zwalczaniu bezrobocia i w przygotowywaniu się na ożywienie gospodarcze odgrywają inwestycje w kapitał ludzki;
10. działaniem z zakresu partnerskiego uczenia się, które zrealizowano w marcu 2013 roku w Pradze w kontekście ram „ET 2020” i które dotyczyło polityk i praktyk na rzecz ograniczania zjawiska porzucania studiów i podnoszenia odsetka osób je kończących, i podczas którego skupiono się na podejściach krajowych, instytucjonalnych i europejskich stosowanych, by – na bazie dowodów i analiz – odsetek ten podnosić i dostosowywać rzeczywistość instytucjonalną do bardziej zróżnicowanego gremium studentów,

ZGADZA SIĘ, ŻE:

1. choć z wyzwaniem, przed którymi obecnie stoi Europa, nie można sobie poradzić tylko za pomocą kształcenia i szkolenia, to zarówno ze względów gospodarczych, jak i społecznych bez wątpienia należy wyposażać ludzi w jak najlepsze umiejętności i kompetencje potrzebne Europie, m.in. starając się zapewnić bardziej równomierny dostęp do studiów wyższych, udział w nich i odsetek osób je kończących. Wciąż zbyt wiele zdolnych osób nie uczestniczy w studiach wyższych z powodów społecznych, kulturowych lub ekonomicznych lub też z powodu braku dostatecznych systemów wsparcia i doradztwa;
 2. ożywienie gospodarcze Europy oraz skuteczność jej dążenia do trwałego wzrostu, m.in. poprzez zwiększanie badań i innowacji, coraz bardziej zależą od tego, czy będzie potrafiła rozwinąć umiejętności wszystkich swoich obywateli, dowodząc współzależności celów społecznych i gospodarczych. Obok starań o podnoszenie umiejętności drogą kształcenia i szkolenia zawodowego kluczową rolę do odegrania mają też dobre jakościowo szkolnictwo wyższe i uczenie się przez całe życie, które mogą pomóc zwiększyć zatrudnialność i podnieść konkurencyjność, a równocześnie promować rozwój osobisty i zawodowy studentów i absolwentów oraz zachęcić do solidarności społecznej i zaangażowania obywatelskiego;
 3. proces boloński, rozwój europejskiego obszaru szkolnictwa wyższego, unijny program modernizacji systemów szkolnictwa wyższego, a także strategia „Europa 2020” dowodzą, że współpraca europejska i wspólne działania polityczne mogą być cenną pomocą w radzeniu sobie ze wspólnymi wyzwaniami, pozwalają bowiem wymieniać się sprawdzonymi rozwiązaniami, dokonywać komparatywnych, opartych na dowodach analiz polityki oraz udzielać wsparcia finansowego, a także pomagają zapewniać trwałe mechanizmy sprzyjające większej mobilności różnych grup studentów,
- Z NALEŻYTYM POSZANOWANIEM ZASADY POMOCNICZOŚCI I AUTONOMII INSTYTUCJI SZKOLNICTWA WYŻSZEGO ZWRACA SIĘ DO PAŃSTW CZŁONKOWSKICH, BY:
1. wyznaczyły krajowe cele, które posłużą zwiększeniu dostępu grup niedostatecznie reprezentowanych i grup defaworyzowanych do studiów wyższych, uczestnictwa tych grup w studiach wyższych oraz odsetka osób je kończących i które tym samym pozwolą dążyć do celu wyznaczonego w ramach procesu bolońskiego, a mianowicie do tego, by ogół studentów rozpoczynających, odbywających i kończących studia wyższe na wszystkich szczeblach stanowił odzwierciedlenie różnorodności mieszkańców państw członkowskich;
 2. zachęcały do współpracy organizatorów edukacji wszystkich szczebli, w tym organizatorów uczenia się pozaformalnego i nieformalnego, i inne stosowne zainteresowane strony, po to by zidentyfikować grupy, które mogą być niedostatecznie reprezentowane w szkolnictwie wyższym, oraz promować większy udział grup niedostatecznie reprezentowanych w zawodzie nauczyciela we wszystkich sektorach edukacji;
 3. ułatwiły tworzenie proaktywnych strategii i odnośnych struktur na szczeblu instytucjonalnym, obejmujących pracę środowiskową, możliwości uczenia się przez całe życie, zapewnianie informacji o możliwościach i wynikach edukacyjnych oraz o możliwościach i wynikach na rynku pracy, poradnictwo co do odpowiedniego doboru zajęć, mentoring rówieśniczy, a także doradztwo i usługi wsparcia;
 4. promowały drożność i rozwój elastycznych i przejrzystych ścieżek w kierunku szkolnictwa wyższego, zwłaszcza z etapu kształcenia i szkolenia zawodowego oraz z etapu uczenia się pozaformalnego i nieformalnego, przy pomocy narzędzi przejrzystości, takich jak krajowe ramy kwalifikacji związane z europejskimi ramami kwalifikacji;
 5. bardziej sprzyjały elastyczności w uczeniu się, dywersyfikując sposób przedstawiania treści dydaktycznych, w tym na przykład przyjmując podejście do nauczania i uczenia się, w którym centralnym podmiotem jest student, zwiększając ofertę w niepełnym wymiarze czasu, rozwijając staże oparte na systemie punktów, stosując modularyzację programów oraz uczenie się na odległość z użyciem technologii informacyjno-komunikacyjnych, a także tworząc otwarte zasoby edukacyjne o gwarantowanej jakości;
 6. zbadały, w jaki sposób za pomocą mechanizmów finansowych zachęcać instytucje do opracowywania i zapewniania elastycznych możliwości uczenia się o gwarantowanej jakości;

⁽⁶⁾ Dz.U. C 398 z 22.12.2012, s. 1.

7. zbadały, w jaki sposób na uczestnictwo grup niedostatecznie reprezentowanych i grup defaworyzowanych w studiach wyższych wpływają ogólna struktura finansowania instytucjonalnego oraz finansowe wsparcie dla studentów i rozważyły, w jaki sposób najlepiej ukierunkować wsparcie finansowe, by zwiększyć dostęp do studiów wyższych, uczestnictwo w nich i odsetek osób je kończących;
8. wraz z instytucjami szkolnictwa wyższego i innymi stosownymi zainteresowanymi stronami pracowały nad tym, by zwiększyć odsetek osób kończących studia wyższe, poprawiając jakość procesu nauczania i uczenia się, zwłaszcza poprzez bardziej elastyczną ofertę i stosowne wsparcie podczas studiów, oraz podnosząc atrakcyjność zajęć i ich adekwatność względem rynku pracy;
9. przyjrzały się regionalnym i geograficznym rozbieżnościom w państwach członkowskich w zakresie dostępu do studiów wyższych, uczestnictwa w nich i odsetka osób je kończących i starały się rozbieżności te zredukować;
10. zaczęły systematycznie gromadzić stosowne porównywalne dane – w optymalny sposób korzystając z istniejących zasobów – by ulepszyć bazę dowodową potrzebną do kształtowania polityki oraz umożliwić skuteczne monitorowanie krajowych celów w dziedzinie dostępu grup niedostatecznie reprezentowanych i grup defaworyzowanych do studiów wyższych, uczestnictwa w nich i odsetka osób je kończących,

Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJE ZAMIAR KOMISJI, BY:

udoskonalic bazę dowodową na potrzeby strategii „Europa 2020” – i tym samym wesprzeć działania państw członkowskich na rzecz zwiększenia dostępu do studiów wyższych, uczestnictwa w nich i odsetka osób je kończących – i w tym celu:

- a) przystąpić do przeglądu polityk dotyczących dostępu do studiów wyższych, ich porzucania i kończenia, po to by przeanalizować skuteczność różnych podejść krajowych i instytucjonalnych oraz zbadać, jak na porzucanie i kończenie studiów wyższych wpływają czynniki strukturalne, instytucjonalne, osobiste, społeczno-kulturowe i społeczno-ekonomiczne;
 - b) wspólnie z Eurostatem przeprowadzić prace nad studium wykonalności, po to by ulepszyć metodologię gromadzenia danych administracyjnych o czasie trwania studiów wyższych i o odsetku osób je kończących;
 - c) przeanalizować wpływ różnych modeli finansowania lub podziału kosztów na skuteczność, wydajność i równość w szkolnictwie wyższym, zgodnie ze zobowiązaniami poczynionymi w programie modernizacji szkolnictwa wyższego z 2011 roku ⁽⁷⁾,
- ZWRACA SIĘ DO PAŃSTW CZŁONKOWSKICH I KOMISJI, BY:
1. kontynuowały prace nad społecznym wymiarem szkolnictwa wyższego, na przykład rozwijając partnerskie uczenie się oraz analizę polityki na podstawie dowodów w tej dziedzinie poprzez otwartą metodę koordynacji oraz poprzez zaangażowanie w proces boloński, w prace stosownych organów i w istniejące inicjatywy;
 2. wykorzystały wyniki badań i innych prac Komisji oraz inne stosowne źródła jako podstawę do dalszej debaty i rozważań politycznych na temat dostępu do studiów wyższych, uczestnictwa w nich i odsetka osób je kończących oraz wpływu różnych modeli finansowania na szkolnictwo wyższe;
 3. zwiększyły synergię pomiędzy UE a procesem bolońskim w działaniach na rzecz społecznego wymiaru szkolnictwa wyższego, optymalizując wsparcie finansowe w ramach unijnego programu w dziedzinie kształcenia, szkolenia, młodzieży i sportu na okres po roku 2013;
 4. wykorzystały wsparcie finansowe dostępne w ramach inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych, aby zapewnić defaworyzowanym lub bezrobotnym młodym ludziom w wieku poniżej 25 lat zindywidualizowane możliwości w szkolnictwie wyższym i tym samym umożliwić im nabywanie umiejętności potrzebnych na rynku pracy.

⁽⁷⁾ Porównaj: przypis 3.